

УДК 351.74-055

Володимир Павлович ТИМОФЄЄВ,

*старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;*

Тетяна Миколаївна НАСТИЧ,

*курсант Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0104-0277>*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сьогодні важко уявити певну діяльність у сфері економіки, культури, науки чи соціальну сферу, якщо у ній працюють лише чоловіки. Жінки швидко оволодівають професіями, які історично вважалися суто чоловічими. Не є виключенням і служба жінок в органах поліції. Статистичні дані щодо кількості жінок, які несуть службу в органах поліції України, вказують на те, що їх кількість безперервно зростає. У сучасному світі люди вже майже не звертають увагу на те, хто працює в поліції, але в деяких випадках все ж таки вважають, що деякі підрозділи та направлення – це суто чоловіча професія.

Вивчаючи та аналізуючи гендерну рівність в правоохоронній діяльності слід виокремити саме поняття «гендерна рівність». Під гендерною рівністю розкривають процес справедливого та рівного ставлення до жінок та чоловіків у суспільстві, забезпечення рівних прав і рівних можливостей для жінок і чоловіків, однакових умов для реалізації прав людини, участі в економічному, політичному, соціальному і культурному розвитку.

Українські науковці Т. Мельник та Л. Кобелянська вважають, що гендерна рівність – це однакове забезпечення рівними правами жінок і чоловіків. Автори запевняють, що зміст цього поняття включає відсутність привілеїв за статтю, заборону дискримінації, а також свободу вибору, розвитку, пошуку [1, с.194].

Відповідно до норм Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 8 вересня 2005 р. гендерна рівність – це рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства [2].

Зростання статистики щодо працевлаштування жінок в органи поліції вказує на те, що це сприяє підвищенню ефективності діяльності цих органів, скорочується некомплект кадрів, заповнюються вакансії, зміцнюється морально-психологічний клімат у колективах, а в свою чергу пришвидшується та покращується робота структурних підрозділів.

На закріпленні принципу дотримання рівності прав і свобод усіх громадян та відсутність обмежень за ознаками статі, перш за все, наголошує Конституція України. Зокрема, нормами ч. 3 ст. 24 зазначено, що рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям [3].

Так, на думку уповноваженої з питань гендерної політики К.Б. Левченко, під гендерною рівністю слід розуміти рівні права і рівні можливості для жінок і чоловіків у суспільстві, рівні умови для реалізації прав людини, участь в національному, політичному, економічному, соціальному та культурному розвитку, отримання рівних винагород за результатами участі [4].

Для доведення гендерної рівності у правоохоронній діяльності слід зазначити, що при вступі до закладів вищої освіти системи МВС і чоловіки і жінки мають однакові показники нормативів на вступних іспитах, вони мають рівні умови навчання та праці, однакову заробітну плату, отримання вищого звання та посади. Нещодавно в Україні з'явилася нова галузь в законодавстві, яка вказує на те, що чоловіки як і жінки мають рівні права на оформлення декретної відпустки.

Зараз розподіл щодо праці в органах поліції залежить тільки від фізичних навантажень, але і тут можна стверджувати, що самі жінки не хочуть працювати наприклад у спеціальних підрозділах поліції чи оперуповноваженим, так як це важка фізична робота.

Якщо можна впевнено говорити про те, що наразі немає гендерної нерівності в правоохоронних органах, то є певні фактори, які змушують самих жінок відмовлятися від вказаного виду діяльності. Жінки, що проходять службу в правоохоронних органах України, скаржаться на забезпечення форменим одягом, відсутність якісного медичного забезпечення, важку, громіздку і незручну конструкцію стандартних бронежилетів, ненормований робочий день, важке психологічне та фізичне навантаження тощо.

Щодо забезпечення прав чоловіків, що працюють в поліції України, то щодо них порушуються соціально-трудові права, чоловіки частіше виконують службових завдань, пов'язаних із ризиком для життя та здоров'я, але все одно ці завдання повинні виконувати вони, через свої фізичні здібності, а не жінки, хоча це також залежить від фізичної підготовки.

Отже, під гендерною рівністю в діяльності органів поліції України слід розуміти рівні права та можливості працівників вказаних органів України при здійсненні правоохоронних та правозахисних функцій відповідно до норм чинного законодавства незалежно від статі.

Для забезпечення гендерної рівності слід покращити рівень навчання майбутніх професіоналів як в науковій, законодавчій сферах та і у фізичних показниках.

Список бібліографічних посилань

1. Мельник Т., Кобелянська Л. Сучасне гендерне мислення : словник. Київ : К.І.С., 2005. 280 с.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : закон України від 08.09.2005 № 2866-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 02.04.2019).
3. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Левченко К. Б. Гендерна політика в Україні: визначення, формування, управління : монографія. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 344 с.

Одержано 05.04.2019

УДК [347.963:343.126.1](477)(091)"1922/1925"

Дмитро Анатолійович ТИХОНЕНКОВ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри

історії держави і права України та зарубіжних країн

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (м. Харків)

ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ЗА ЗАКОННІСТЮ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ У 1922–1925 РР.

Однією із форм прокурорського нагляду був контроль за рухом заарештованих, що значаться за органами слідства. Відомості про такий рух надходили у вигляді донесень начальників місць попереднього ув'язнення у відповідну прокуратуру і там заносилися до реєстру підслідних арештантів. Форму реєстру було визначено в §36 інструкції прокуратурі [1, с. 26]. Відомості про рух заарештованих щодня відправлялися начальниками будинків примусових робіт у третій і четвертий підвідділи Відділу Прокуратури НКЮ УРСР. Для їх обліку в підвідділах з грудня 1923 р. були заведені спеціальні контрольні книги, в яких вказувалося звідки і куди прибули укладені, їх персональні дані, за яким органом вони числяться і подальше їх переміщення [2, ф. 539, оп. 2, спр. 241, арк. 17].

Ці донесення начальників місць позбавлення волі звірялися з наглядовими виробництвами. Якщо з'ясовувалося, що по відношенню до будь-якого арештованого змінений запобіжний захід, а копія відповідної постанови в прокуратуру не надійшла, то прокурор вимагав пояснень. Саме таким способом Чернігівський губпрокурор протягом 1923 р. виявив багато випадків, коли заарештовані трималися під вартою довгий час взагалі без будь-якої постанови. До органів ГПУ Начальникам будинків примусових робіт Чернігівщини були спрямовані циркуляри з вимогою припинити подібну практику. Надходяючи із ГПУ і місць попереднього ув'язнення відомості узагальнювалися і у вигляді статистичних таблиць, відомостей і зведень долучалися до річних і періодичних звітів прокуратур [2, ф. 8, оп. 1, спр. 1478, арк. 2, 3, 35].

Прокурори також стежили за тим, щоб органи слідства дотримувалися встановлених законом термінів і своєчасно сповіщали прокуратуру про всі арешти. В Одеській губернії